ΤΕΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΕΡΡΕΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΜΑΘΗΜΑ 10
Εκπαιδευτικά, Τεχνολογικά και Θεματικά Campus

ΛΙΛΑ ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ
Τμήμα ΠΜ & ΜΤΓ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ 2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ CAMPUS

campus

- Η αγγλική λέξη campus (η αντίστοιχη ελληνική λέξη είναι πανεπιστημιούπολη) έχει περάσει στην καθομιλουμένη και αναφέρεται στο σύνολο των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών εξυπηρέτησης των φοιτητών (εστιατόρια, αθλοπαιδιές κ.λπ.) και ελεύθερου χώρου (πράσινο, χώροι στάθμευσης κ.λπ.).

ΧΩΡΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΕΩΝ
Η διεθνής εμπειρία

Δύο διακριτά μοντέλα

- Το ένα μοντέλο αναπτύχθηκε στην Ευρώπη, όπου τα πρώτα πανεπιστήμια δημιουργήθηκαν μέσα στον αστικό ιστό ισχυρών ευρωπαϊκών πόλεων.

- Η διάταξη μεμονωμένων μνημειακών κτιρίων, όσο και η τυπολογία των «αυτόνομων» πανεπιστημιουπόλεων της Ευρώπης (όπως του Cambridge, της Salamanca και της Χαϊδελβέργης) συνοψιζόταν σε μια σειρά κελυφών γύρω από μία κεντρική αυλή, που επεκτεινόταν με την προσθήκη ομοίων εσωστρεφών αυλών.

ΧΩΡΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΕΩΝ

Το δεύτερο μοντέλο αναπτύχθηκε στην Αμερική.

- Σύμφωνα με το Oxford English Dictionary η πρώτη καταγεγραμμένη χρήση της λέξης campus συναντάται το 1774 σε σχέση με το Princeton University
- Δημιουργήθηκαν συμπλέγματα πανεπιστημιακών υποδομών με μεγαλύτερη λειτουργική αυτονομία και χωροθετήθηκαν κοντά σε μικρές πόλεις.
- Παραδείγματα : το πανεπιστήμιο της Βιρτζίνια και του Χάρβαρντ στη Μασαχουσέτη.
- Σταδιακά, μεταξύ των δύο αυτών παραδοσιακών μοντέλων αναπτύχθηκαν και νέες, υβριδικές μορφές πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων, με δημιουργίες πανεπιστημιουπόλεων στις περιφέρειες μεγάλων πόλεων (Γένλ, Πενσυλβάνια, Κολούμπια, Μπέρκλεϊ).

Σχέδιο του Πανεπιστήμιου της Virginia /1819 (πηγή εικόνας: M. Brawne, 1994, 47) .

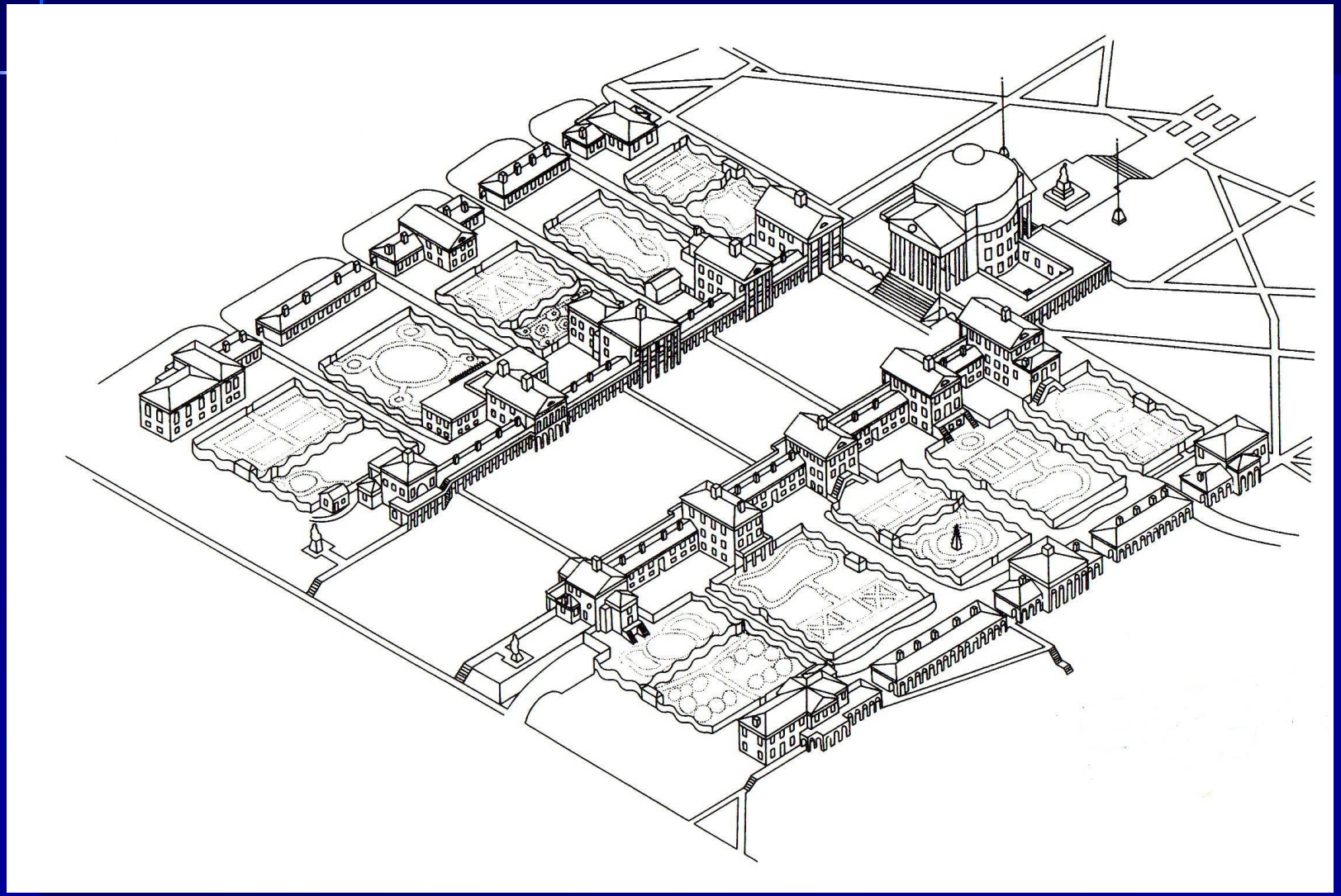

ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- Μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο τόσο στην Αμερική, όσο και στην Ευρώπη, οδήγησε στην ανάπτυξη πολλών παραλλαγών «αυτόνομων» πανεπιστημιουπόλεων.
- Σχεδιάζονται campus είτε εντός, είτε εκτός του αστικού ιστού και εξετάζονται ζητήματα ένταξης και γενικότερης σχέσης του πανεπιστημίου με την πόλη:

α. είτε με τη μορφή της χρήσης της υπάρχουσας κτιριακής υποδομής στη βάση ενός οργανικού σχεδιασμού,

β. είτε με επεμβάσεις που προβλέπουν την ενσωμάτωση αστικών λειτουργιών στο εσωτερικό των πανεπιστημιουπόλεων, ώστε να διαμορφώνεται **ένα «κατά αναλογία»** αστικό περιβάλλον στο εσωτερικό των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων (Τεχνολογικό Ινστιτούτο του Ιλλινοις, Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου, Delft, Urbino, Columbus- Ohio) .

ΤΥΠΟΛΟΓΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

- Οργάνωση των επί μέρους σχολών, με δικές τους εγκαταστάσεις σε ανεξάρτητες νησίδες. Με βάση ένα γενικό σχέδιο χρήσεων γης, η συνολική έκταση χωρίζεται σε οικόπεδα ένα για κάθε σχολή.

- Με την ελεύθερη συνεχή διάταξη, εξέλιξη του προηγούμενου συστήματος. Η ανεξαρτησία των σχολών εξακολουθεί να υπάρχει, περιορίζεται όμως η μεταξύ τους απόσταση και εισάγεται η ιδέα του κέντρου ως χώρου κοινής ζωής των φοιτητών.

- Το γραμμικό σύστημα διάταξης με κύριο άξονα του το γραμμικό κέντρο.
  Στο κέντρο αυτό συγκεντρώνονται όλες οι κοινωνικές ψυχαγωγικές λειτουργίες και διοικητικές υπηρεσίες. Οι σχολές αναπτύσσονται σε δευτερεύοντες κάθετους άξονες.

- Στον τύπο του πλέγματος, η έννοια της ανεξάρτητης σχολής εξαφανίζεται και τη θέση της παίρνει η έδρα ή το εργαστήριο. Το συγκρότημα λειτουργικά και κατασκευαστικά αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο, στο οποίο κάθε λειτουργία βρίσκεται στην κατάλληλη θέση.

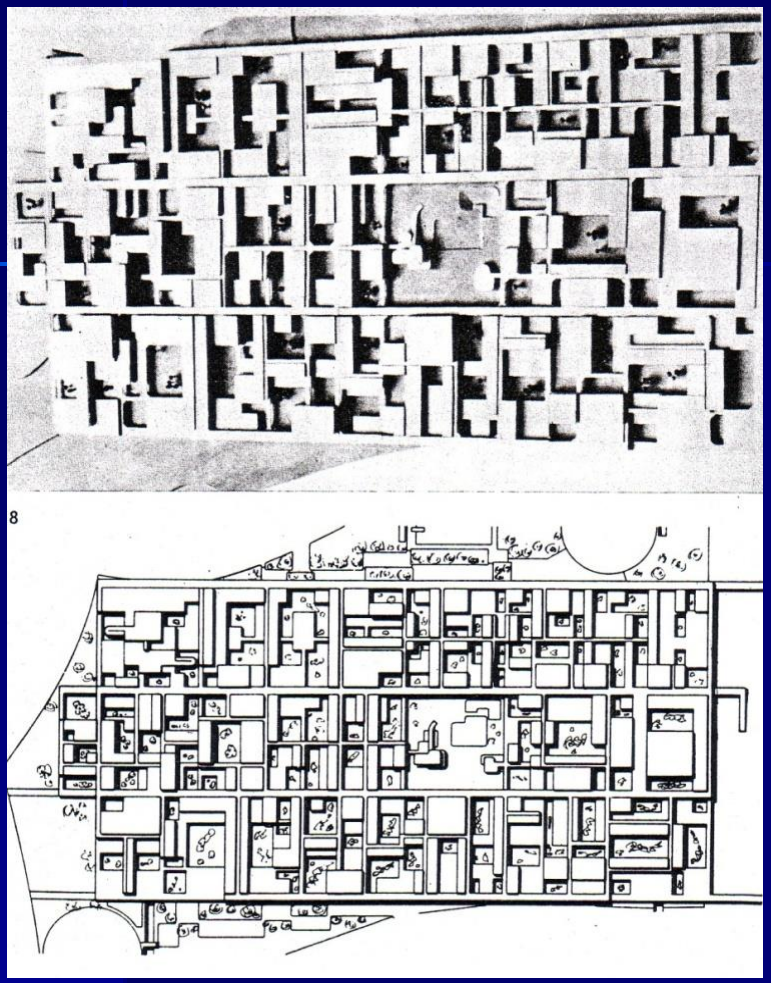

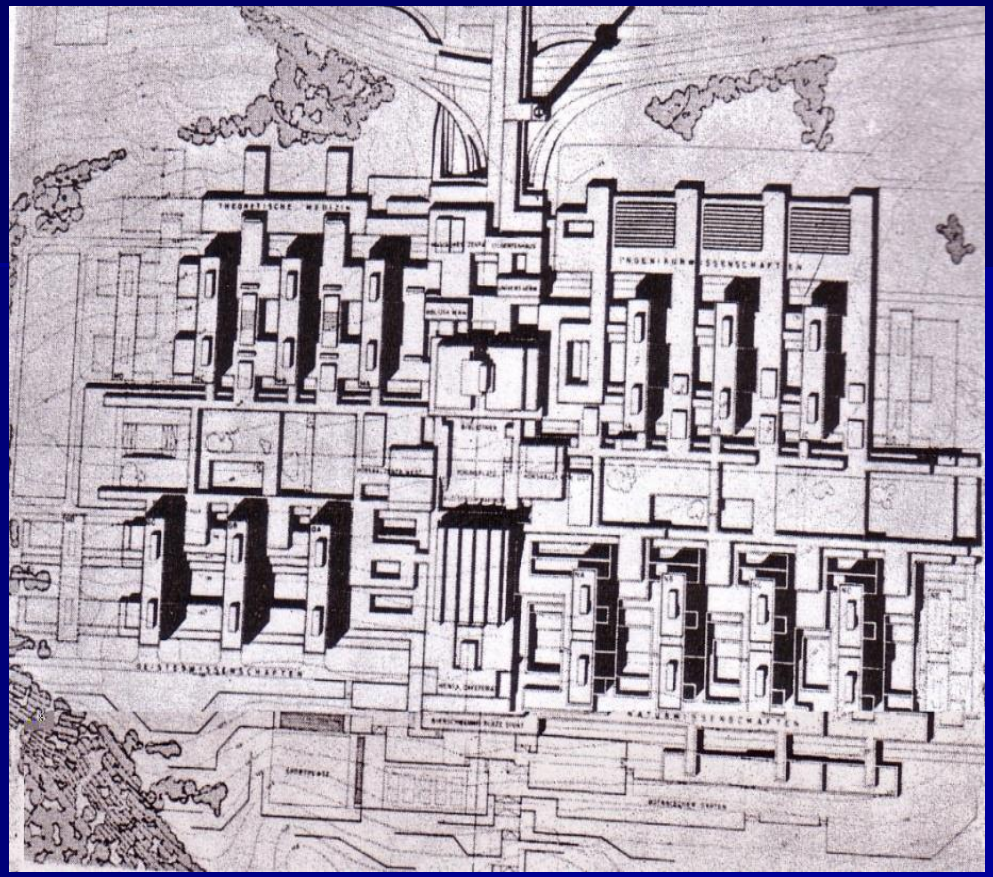

Γραμμικό μοντέλο (Bochum)

Διάταξη σε πλέγμα (Freie Universitat, Berlin)

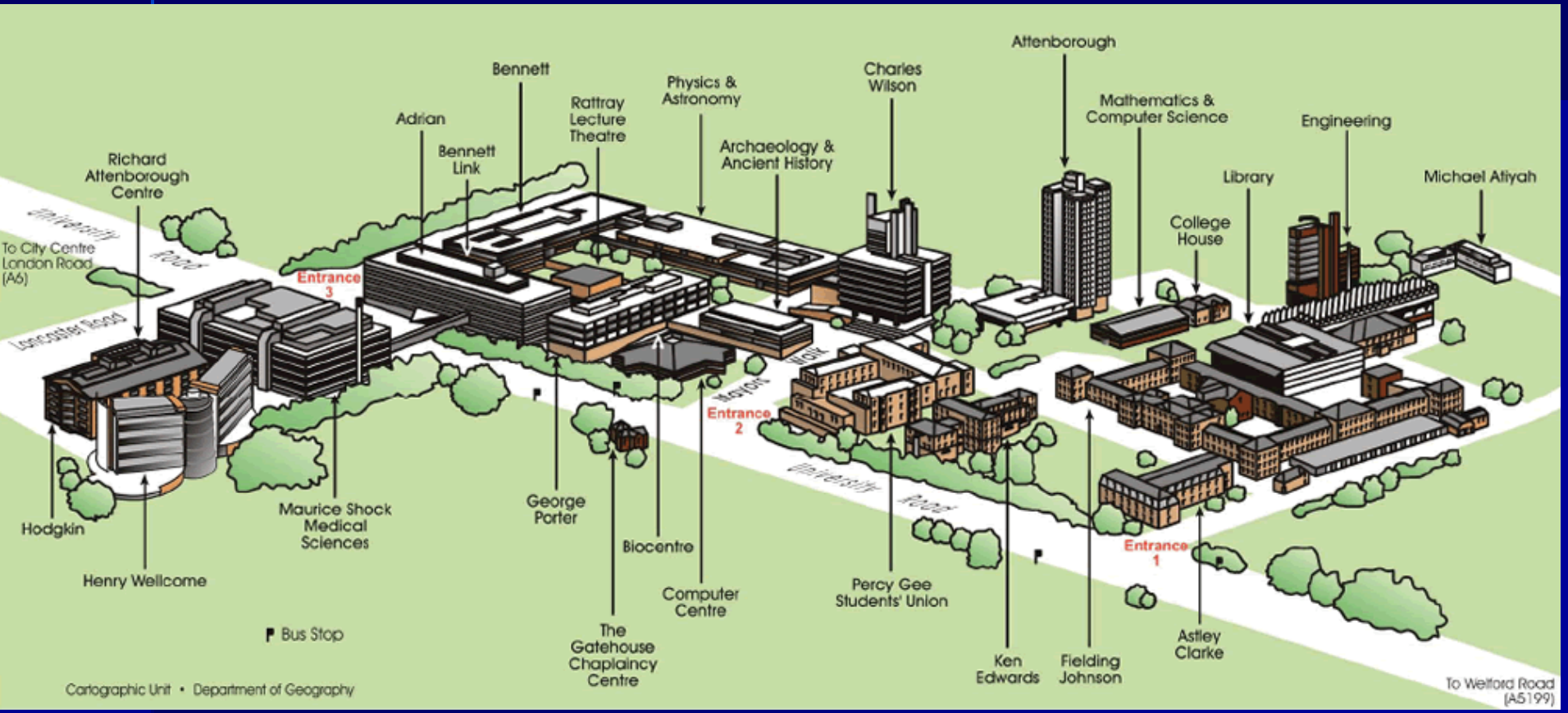
Attenborough
Bennett
Physics & Astronomy
Charles Wilson
Rattray Lecture Theatre
Adrian
Mathematics & Computer Science
Engineering
Bennett Link
Archaeology & Ancient History
Richard Attenborough Centre
Library
Michael Atiyah
College House
To City Centre London Road (A6)
Entrance 3
Entrance 2
Entrance 1
Hodgkin
Henry Wellcome
Maurice Shock Medical Sciences
George Porter
Biocentre
Computer Centre
Percy Gee Students' Union
The Gatehouse Chaplaincy Centre
Ken Edwards
Fielding Johnson
Astley Clarke
Bus Stop
Cartographic Unit • Department of Geography
To Welford Road (A5199)

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28

VÄLKOMMEN TILL UMEÅ UNIVERSITET
NB
S
M
L
N
T
O
R
K
KB
H
X
J
G
F
V
Y
E
C
A
B
DB
D
Z

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ

- Στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, γίνονται οι πρώτες προσπάθειες να οργανωθούν αυτοτελείς πανεπιστημιακοί πόλοι, με προεξάρχουσα την σχεδίαση του Α.Π.Θ. Ακόμη και η ίδια η λέξη «πανεπιστημιούπολις» υπήρξε για την εποχή του μεσοπολέμου ένας νεολογισμός.

  Από το πρώτο πολεοδομικό σχέδιο της Θεσσαλονίκης (E. Hebrard, 1917), υπήρξε πρόβλεψη για μια οργανωμένη περιοχή εγκατάστασης του Πανεπιστημίου σ' ένα χώρο δίπλα στο ιστορικό κέντρο της πόλης.

- Κατά την ίδια περίοδο συζητήσεις έχουμε και στην Αθήνα για τη δημιουργία πανεπιστημιούπολης στο Γουδί (1927).

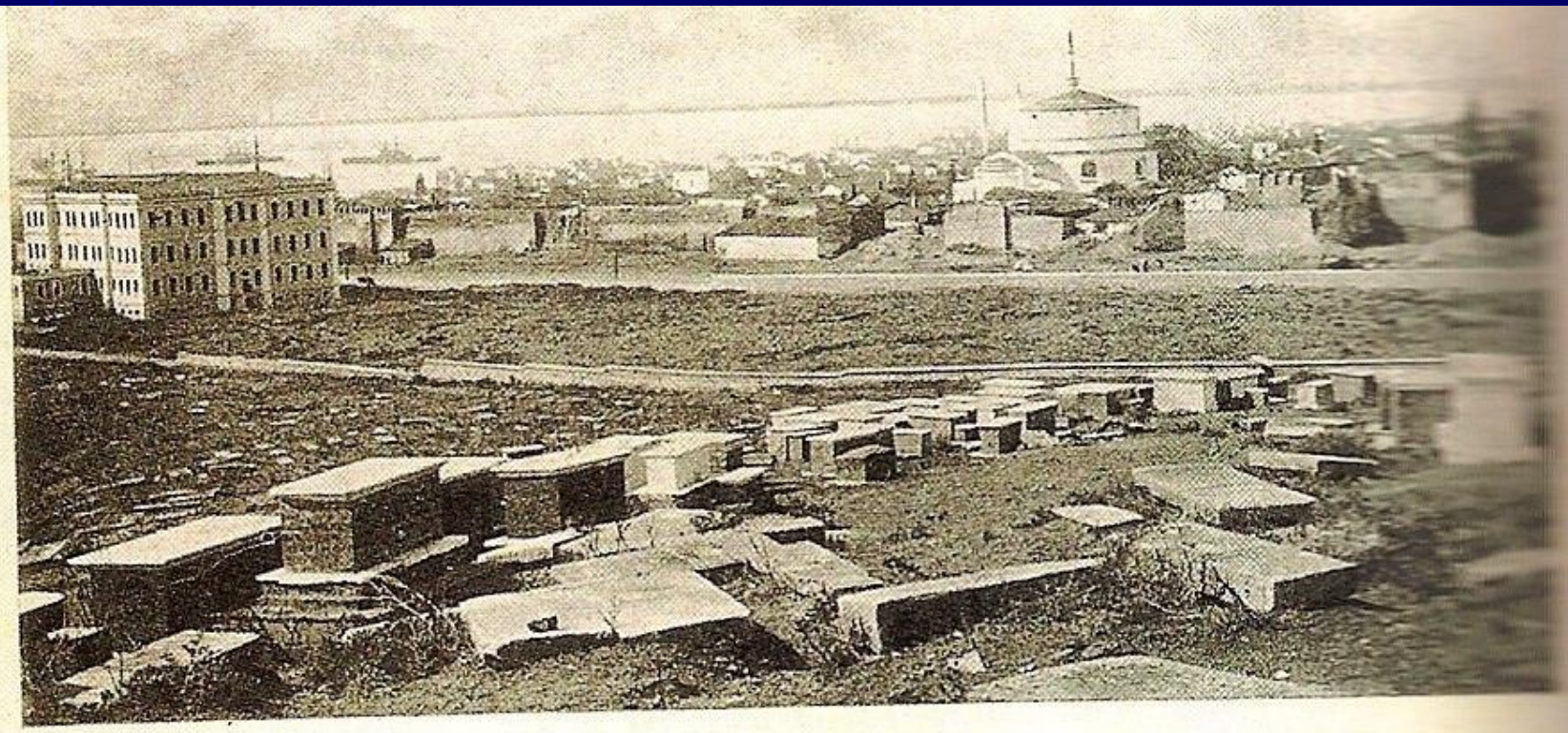

50. Editeur G. Bader, Salonique.

Cimetière Israélite à Salonique.

Sincère Amitié

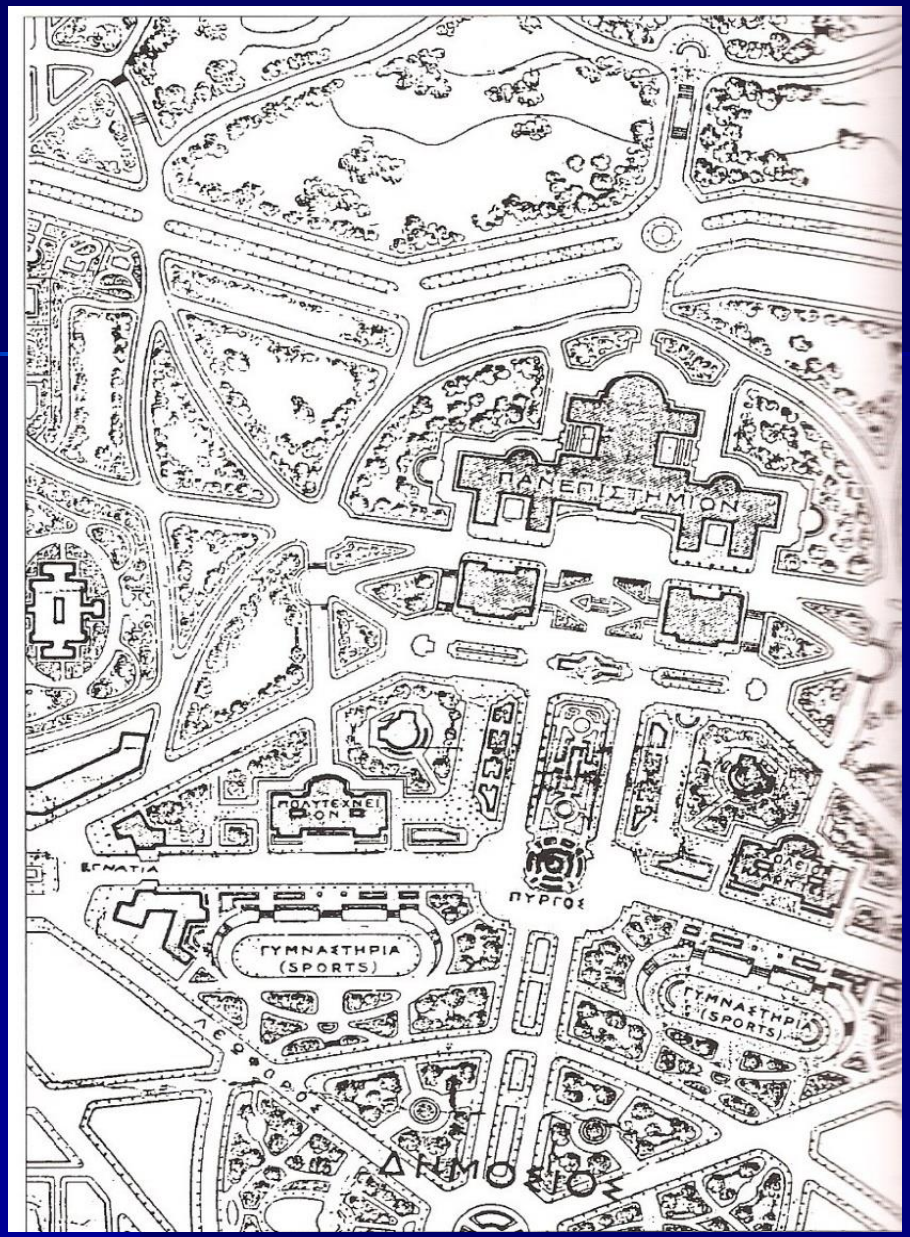

Η πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ (1917)

Το σχέδιο χαράσσει έναν μεγάλο κεντρικό άξονα κάθετο προς την ακτογραμμή, συμμετρικά προς τον οποίο οργανώνεται ένας ελεύθερος χώρος πρασίνου που φέρει δημόσιες χρήσεις.

Ο άξονας καταλήγει σε ένα κεντρικό, εντυπωσιακό κτίριο σχήματος Π που συγκεντρώνει τις βασικές σχολές.

Η όλη σύνθεση οργανώνεται γύρω από μια ορθογώνια κεντρική πλατεία.

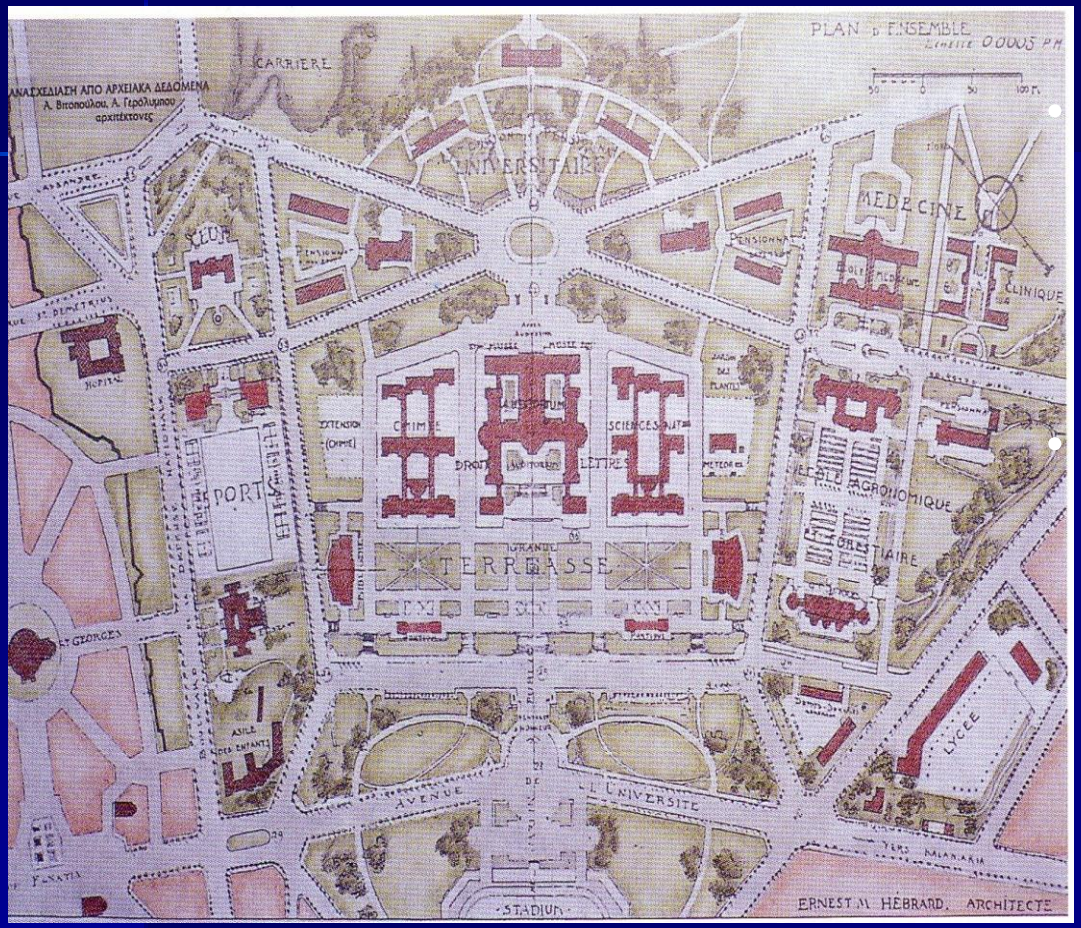

Η πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ (1930).

- Ο πανεπιστημιακός χώρος απομονώνεται περισσότερο από την πόλη διατηρώντας την αυτοτέλεια της ειδικής χρήσης του.

- Με τη χάραξη του οδικού δικτύου η ευρύτερη περιοχή υποδιαιρείται σε επιμέρους οικοδομικές νησίδες, όπου τοποθετούνται οι διάφορες σχολές διαφυλάσσοντας με τον τρόπο αυτό την εσωτερική αυτοτέλεια και εσωτερική οργάνωση της κάθε σχολής.

Ελληνικές πανεπιστημιουπόλεις μετά τον β’ παγκόσμιο πόλεμο.

- Δεκαετία του 1960

  Με τη μεγάλη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση ιδρύονται δύο νέα περιφερειακά πανεπιστήμια, τα Πανεπιστήμιο Πατρών και Ιωαννίνων. Σχεδιάζονται δύο μεγάλες πανεπιστημιουπόλεις, αυτή της Πάτρας, στην περιοχή του Ρίου 12 χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης. Η αντίστοιχη των Ιωαννίνων σχεδιάστηκε ως μια αυτόνομη «πόλη» κατ΄ αναλογία προς την φυσική πόλη, σε απόσταση 5 χλμ. από τα όρια της πόλης.

- Δεκαετία του 1970

  Με την ανάπτυξη του Δημοκρίτειου Πανεπιστήμιο της Θράκης πρωτοεμφανίζεται το μοντέλο του πανεπιστήμίου ως δίκτυο. Το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο έμελλε να απλωθεί σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Θράκης (Κομοτηνή, Ξάνθη, Αλεξανδρούπολη, Ορεστιάδα).

Ελληνικές πανεπιστημιουπόλεις μετά τον β’ παγκόσμιο πόλεμο.

- Δεκαετία του 1980

  Η Ελλάδα ακολουθεί αυτή την περίοδο την διεθνή πραγματικότητα μαζικοποιώντας την ανώτατη εκπαίδευση. Η διασπορά σημαδεύει πλέον τους σχεδιασμούς των Α.Ε.Ι.

  Για την εν λόγω κατηγορία πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων και την οργάνωση τους σε ενιαία οικοπεδική έκταση, εκπονήθηκαν μια σειρά ρυθμιστικών σχεδίων. Αξίζει στο σημείο αυτό να σημειώσουμε ότι η χρήση του όρου «ρυθμιστικό σχέδιο πανεπιστημιούπολης», χρησιμοποιείται καταχρηστικά, στην ουσία πρόκειται για το σχέδιο γενικής διάταξης του πανεπιστημιακού χώρου (master plan).

  Θεμελιώνονται τα ιδρύματα, Πολυτεχνείο Κρήτης και το αντίστοιχο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλίας, καθώς και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, του οποίου η νησιωτική ιδιομορφία το καθιστά το πλέον σύνθετο ως προς τη μορφή και τη διοίκηση (1984), τέλος ιδρύεται και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Το ρυθμιστικό σχέδιο στη πανεπιστημιούπολη Ξάνθης (1993)

Κεντρική ιδέα του σχεδίου είναι η οργάνωση αυτοτελών κτιριακών ενοτήτων («νησίδων»), σε εξάρτηση από δύο άξονες που ορίζουν μεταξύ τους ένα χώρο διαμορφωμένου πράσινου. Στο χώρο αυτό τοποθετούνται η κεντρική πλατεία και τα κτίρια που στεγάζουν τις κοινόχρηστες λειτουργίες.

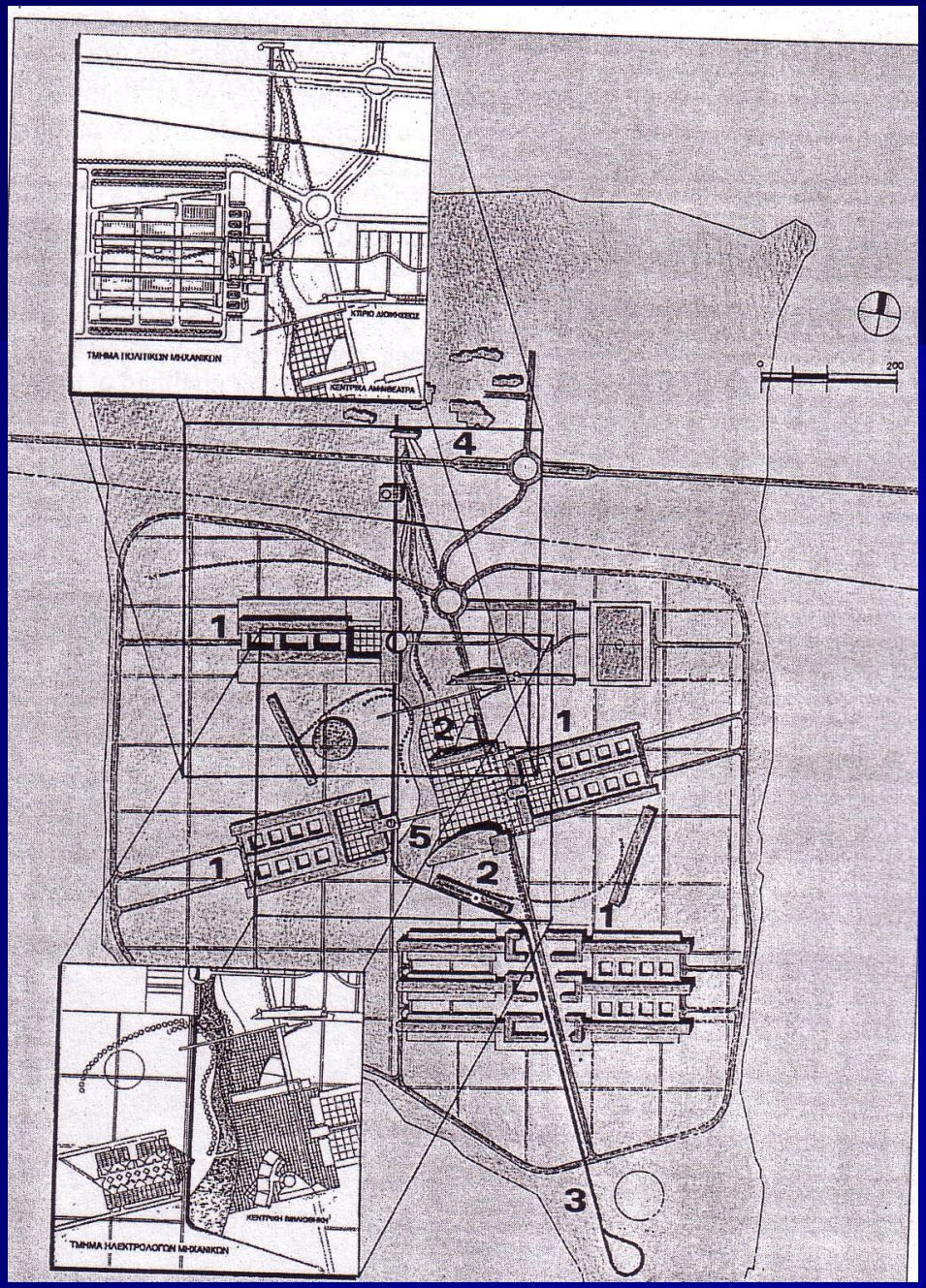

Ρυθμιστικό σχέδιο του Πολυτεχνείου Κρήτης (1989-1996).

Το σχέδιο της αυτόνομης πανεπιστημιούπολης του Ακρωτηρίου προέβλεπε τη λειτουργία νησίδων ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα από τη σταδιακή κατασκευή.

Το **μοντέλο των νησίδων** επιτρέπει τη λειτουργική και μορφολογική αποσύνδεσή τους και την ενδεχόμενη εφαρμογή διαφορετικών κατά τμήμα ή Σχολή αρχιτεκτονικών αντιλήψεων.

Επιτρέπει επίσης την καλύτερη αξιοποίηση του συνολικού χώρου δημιουργώντας τοπικές συμπυκνώσεις και ατμόσφαιρα αστικού χώρου.

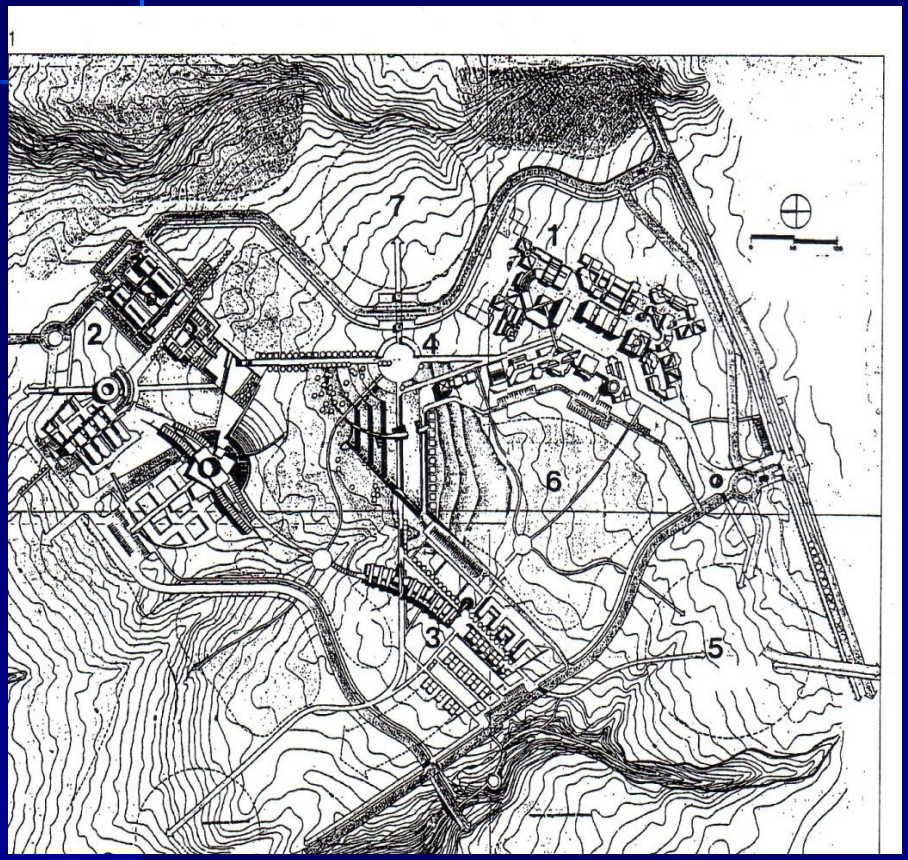

Πολυτεχνειούπολη Ακρωτηρίου Χανίων

(πηγή: Α. Γιακουμακάτος, 2002:70)

Ρυθμιστικό σχέδιο του Α.Π.Θ (1989-1993).

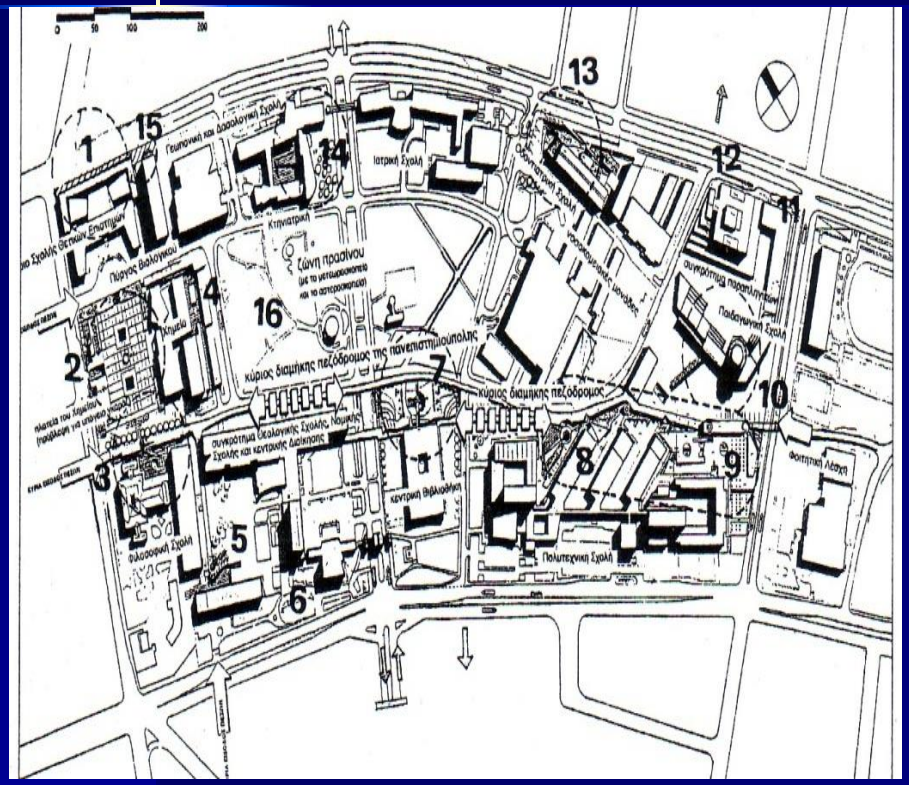

Ρυθμιστικό Α.Π.Θ.
(πηγή: Α. Γιακουμακάτος, 2002:70)

Το campus του Α.Π.Θ. οργανώνεται στη σημερινή του μορφή αμέσως μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου (1949).

Αναθεωρείται κατά την περίοδο 1989-1993 με μια μια μέθοδο συρραφής και διορθωτικών συμπληρώσεων.

Με δεδομένη την αντίληψη της πανεπιστημιούπολης ως αυτόνομου campus επιλέγεται η ανασύνταξη του κεντρικού διαμήκου άξονα μέσω της συμβίωσης τεχνητού και υπαίθριου χώρου.

Γίνονται διορθωτικές κινήσεις σε διάφορα σημεία κυρίως της περιμέτρου με στόχο της δημιουργία αστικών ορίων της πανεπιστημιούπολης.

Συνοψίζοντας την ελληνική εμπειρία……

Η ελληνική εμπειρία δεν διακρίνεται για την προτίμηση σ' ένα συγκεκριμένο σχεδιαστικό μοντέλο.

Είναι φανερό ότι οι επιλογές σε κάθε αστικό κέντρο κατευθύνονται από τις συγκεκριμένες συνθήκες της διαθέσιμης γης ή του κτιριακού αποθέματος.

Ειδικότερα στο χωρικό μοντέλο του πανεπιστήμιου-δικτύου των τελευταίων δεκαετιών αποτυπώνονται οι συγχύσεις, παλινδρομήσεις και αποσπασματικές διευθετήσεις του γενικότερου εκπαιδευτικού σχεδιασμού.

ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

Οι πανεπιστημιουπόλεις στο Βόλο και την Καβάλα, δείχνουν ξεκάθαρα την μεταφορά στην πράξη των δύο βασικών θεωρητικών επιλογών:

Το πανεπιστήμιο του Βόλου αναπτύσσεται στον αστικό ιστό αποτελώντας ένα αστικό οργανισμό που συνεχώς μεταβάλλεται και αναμορφώνεται.

Το απομονωμένο, αυτόνομο campus της Καβάλας, είναι ένα προϊόν της λογικής του zoning και της εσωστρέφειας.

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

- Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας αποτελεί ένα σύμπλεγμα ακαδημαϊκών τμημάτων στις πρωτεύουσες τεσσάρων θεσσαλικών νομών: τον Βόλο, τη Λάρισα, τα Τρίκαλα και την Καρδίτσα.

Η πανεπιστημιούπολη του Βόλου

- Ο ισχυρότερος όμως πόλος του πανεπιστημίου παραμένουν οι εγκαταστάσεις του στο Βόλο, που ακολούθησαν ένα συγκροτημένο σχέδιο διάχυτης αστικής χωροθέτησης.

- Το ρυθμιστικό σχέδιο εκπονήθηκε αρχικά το 1986 και τροποποιήθηκε το 1992 σε συνεργασία με το Α.Π.Θ., το δήμο Βόλου και το Τ.Ε.Ε. Μαγνησίας.

- Προωθήθηκε ένα πολυκεντρικό σχήμα οργάνωσης με κύριο χαρακτηριστικό έναν πυρήνα πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων στον κεντρικό ιστό της πόλης και τις υπόλοιπες στην περίμετρό της.

Η χωροθέτηση ως μηχανισμός ανάπλασης

Το μοντέλο της διάχυτης αστικής χωροθέτησης που επιλέχθηκε στην περίπτωση του Πανεπιστημίου στο Βόλο συνήθως συνδυάζεται με την επαναχρησιμοποίηση ιστορικών κτιρίων ή περιοχών που έχουν χάσει την αρχική λειτουργία τους.

Με τον τρόπο αυτό αφενός η νέα εγκατάσταση αποκτά εκ μεταφοράς ιστορία και παρελθόν και αφετέρου μετατρέπεται σ' ένα μηχανισμό ανάπλασης της περιβάλλουσας περιοχής.

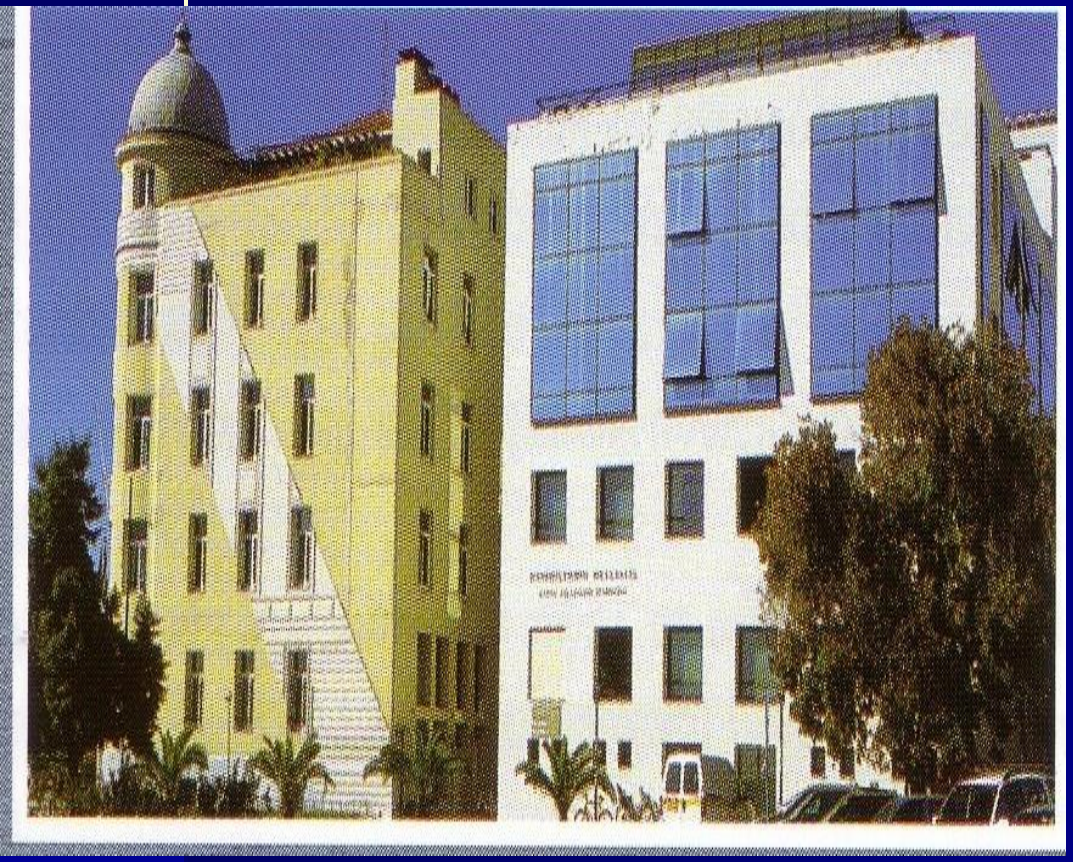

Το κτίριο Παπαστράτου και Δελμούζου (Βόλος)

Η επαναχρησιμοποίηση του διατηρητέου κτιρίου της καπνοβιομηχανίας Παπαστράτου στην παραλία του Βόλου (πρυτανεία και διοικητικές υπηρεσίες) και του χώρου, όπου εγκαταστάθηκε η Βιβλιοθήκη, λειτούργησαν ακριβώς με αυτόν τον τρόπο.

Η ιδιαίτερη ευαισθησία του πανεπιστημίου στο Βόλο για την επαναχρησιμοποίηση παλαιών και ιστορικών κελυφών φαίνεται από το ότι του ανήκουν μια σειρά νεοκλασικών-βιομηχανικών κτηρίων

Το κτίριο της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Βόλου

Η πολιτική προσκτήσεων και διασποράς στον ευρύτερο αστικό ιστό, όπως και η προσπάθεια ανέγερσης εντυπωσιακών κτιρίων ή ανακαινίσεων (όπως το κτίριο της Βιβλιοθήκης) αποτελεί μια συνειδητή επιλογή της διοίκησης του πανεπιστημίου.

Πρόκειται για μια αντίληψη που αντιλαμβάνεται την ανάπτυξη ενός πανεπιστημίου ως μια ευκαιρία για αστική ανάπλαση.

Πανεπιστήμιο Βόλου:
οι αδυναμίες της πολυκεντρικής χωροθέτησης

- Οι λειτουργικές αδυναμίες του μοντέλου της διάχυτης αστικής χωροθέτησης προκύπτουν ως, χαμηλός βαθμός επικοινωνίας και από κοινού λειτουργία των διαφόρων σχολών
- Οι υπάρχουσες σχολές δεν συνδέονται μεταξύ τους ούτε με κάποιο ειδικό δίκτυο συγκοινωνίας (π.χ. μικρά λεωφορεία για εξυπηρέτηση των φοιτητών, ποδηλατόδρομοι, δίκτυο πεζοδρόμων κ.λπ.), αλλά ούτε και με το υπάρχον δίκτυο αστικής συγκοινωνίας Βόλου και Νέας Ιωνίας.
- Το διατηρητέο κτήριο Παπαστράτου ως έδρα της Πρυτανείας και των διοικητικών υπηρεσιών παρουσιάζει δυσκολίες επισκεψιμότητας, λόγω της παντελούς έλλειψης δυνατοτήτων στάθμευσης των επισκεπτών.
- Αντίθετα, ιδιαίτερα ευνοημένες στον τομέα συγκοινωνιών και προσβασιμότητας είναι οι Πολυτεχνικές Σχολές με γειτνίαση με τους τερματικούς σταθμούς αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών και καλή προσβασιμότητα από τον σταθμό του τραίνου) και η Γεωπονική Σχολή (με προσβασιμότητα από τον περιφερειακό άξονα Βόλου).

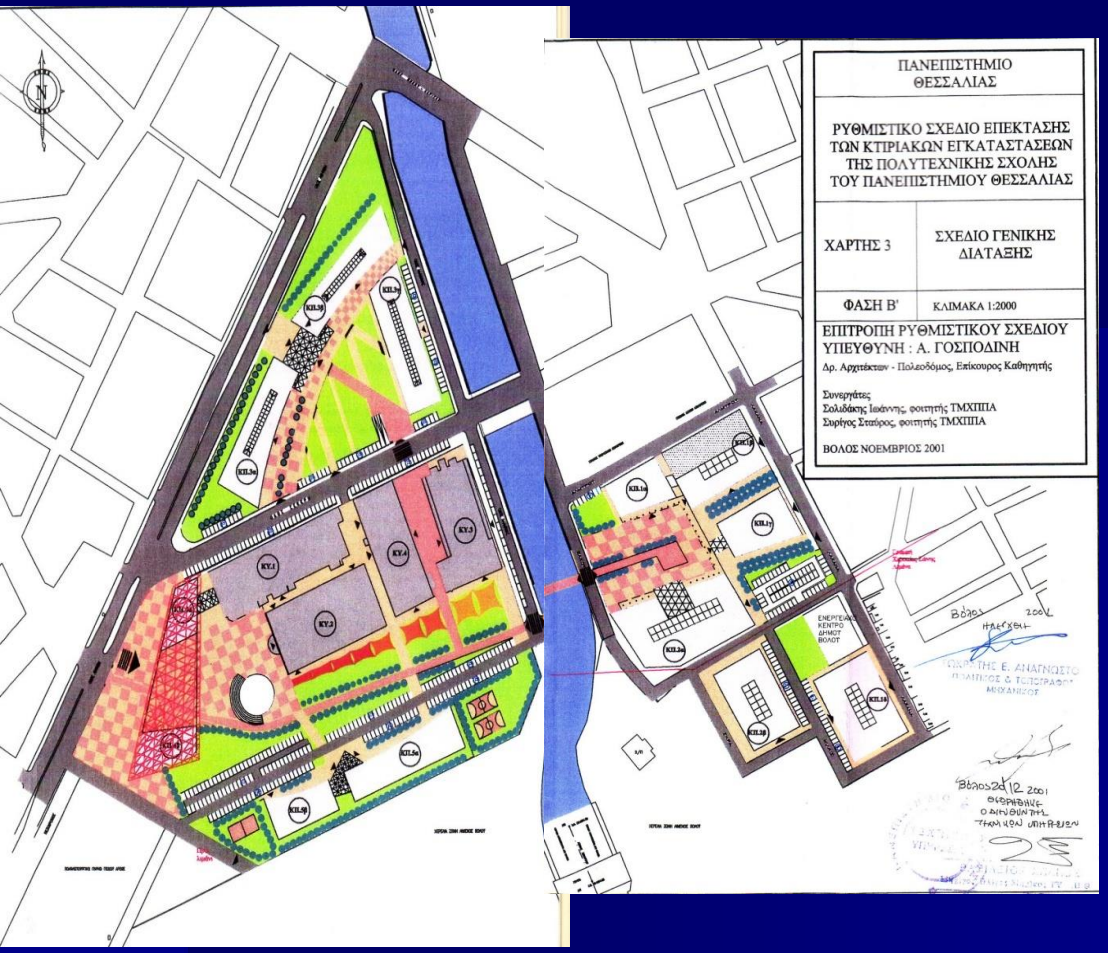

Ρυθμιστικό σχέδιο Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλίας (1986-1992).

Η οργανική διαπλοκή των πανεπιστημιακών με τις αστικές λειτουργίες γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχουν περιοχές όπου κυριαρχούν οι πανεπιστημιακές λειτουργίες και άλλες όπου υπολείπονται.

Ρυθμιστικό Σχέδιο Πολυτεχνείου στο Βόλο

Θετική αποτίμηση

- Πάντως το μοντέλο της διάχυτης αστικής χωροθέτησης της πανεπιστημιούπολης του Βόλου έχει εκτιμηθεί θετικά από την ελληνική επιστημονική κοινότητα, θεωρήθηκε συμβατό με την ελληνική κουλτούρα και τις συνθήκες ζωής και προτείνεται και σε άλλες περιπτώσεις,

- π.χ. για το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Λεμεσού (βλ. μελέτη χωροθέτησης του καθ. Γ. Πολύζου/ 2006).

Το campus του Τ.Ε.Ι. Καβάλας

Το campus του Τ.Ε.Ι. Καβάλας αναπτύσσεται στην κορυφή ενός εξάρματος, με θέα προς την θάλασσα, στα όρια της πόλης.

Η πρόσβαση γίνεται με αστική συγκοινωνία (μικρή συχνότητα δρομολογίων) και Ι.Χ. και είναι αποκομμένο από την περιβάλλουσα οικιστική ενότητα. Παράλληλα δεν αναπτύσσονται δίκτυα εναλλακτικών μετακινήσεων (ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι).

- Η δυσκολία πρόσβασης λειτούργησε εκ των πραγμάτων προβληματικά, ιδιαίτερα γιατί στέρησε από την ακαδημαϊκή κοινότητα τη συνέχεια και την πολυπλοκότητα της αστικής ζωής. Σημαντική βελτίωση αναμένεται πάντως με την κατασκευή και λειτουργία της περιμετρικής οδού της πόλης.

Θέση του campus σε σχέση με το ιστορικό κέντρο της Καβάλας

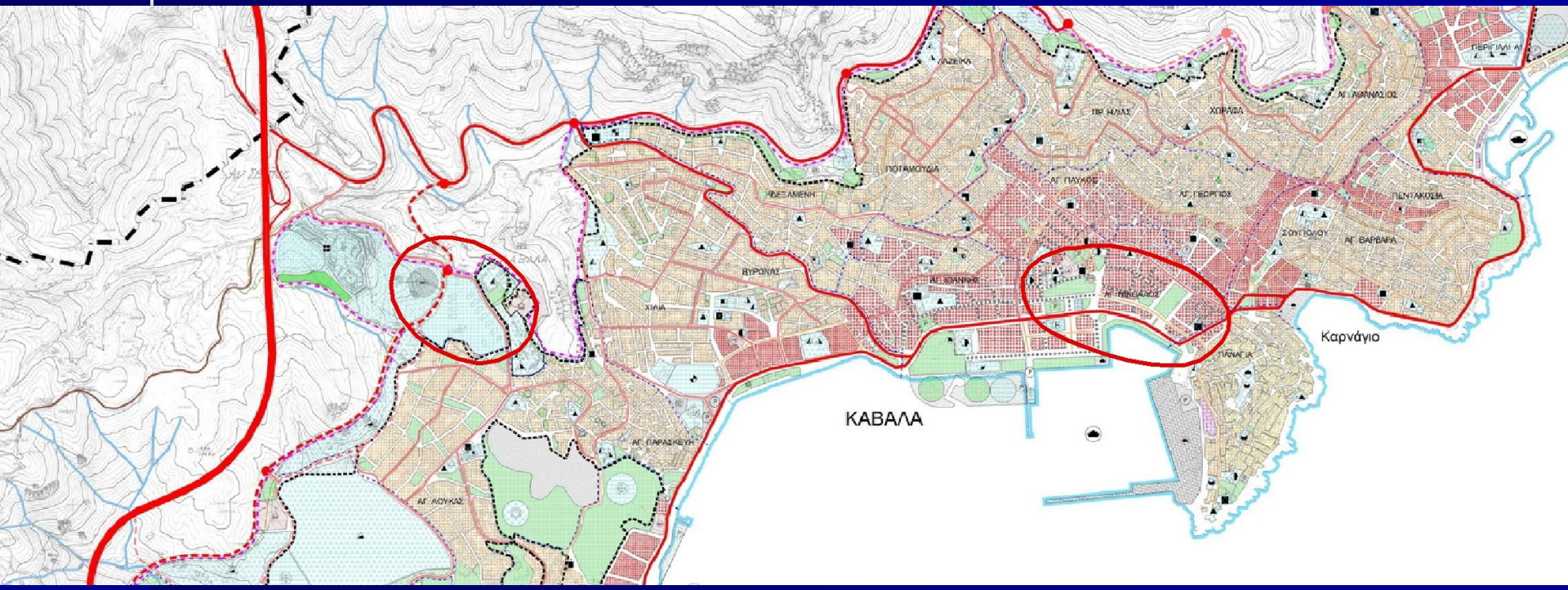

Αεροφωτογραφία του ΤΕΙ Καβάλας
Άποψη κτιριακών εγκαταστάσεων Τ.Ε.Ι. Καβάλας

Το campus του Τ.Ε.Ι. Καβάλας:αδυναμίες ενός περιχαρακωμένου μοντέλου

- Η σύνδεση, του Τ.Ε.Ι. με την υπόλοιπη πόλη και ιδιαίτερα με το κέντρο της, παρουσιάζεται σήμερα δύσκολη και δεν αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά στο προσεχές, τουλάχιστον, μέλλον.
- Εξαιτίας της δυσχερούς σύνδεσης του Τ.Ε.Ι. με την πόλη, η επισκεψιμότητα σπουδαστών στην υπόλοιπη Καβάλα περιορίζεται περισσότερο, ενώ εντείνονται οι τάσεις «αυτοτροφοδότησης» και «εσωτερικής κατανάλωσης» του Τ.Ε.Ι. σε πιθανές δράσεις πολιτιστικού και κοινωνικού περιεχομένου.
- Σε σχετική έρευνα που διεξήχθη στα πλαίσια του Ιδρύματος αναφορικά με τις αντιλήψεις και προσδοκίες των σπουδαστών, διαφαίνεται η δυσκολία εξοικείωσης με το campus (λόγω δυσκολίας πρόσβασης) και ο χαμηλός βαθμός εμπλοκής αστικών δραστηριοτήτων στα αυστηρά οροθετημένο χώρο του.

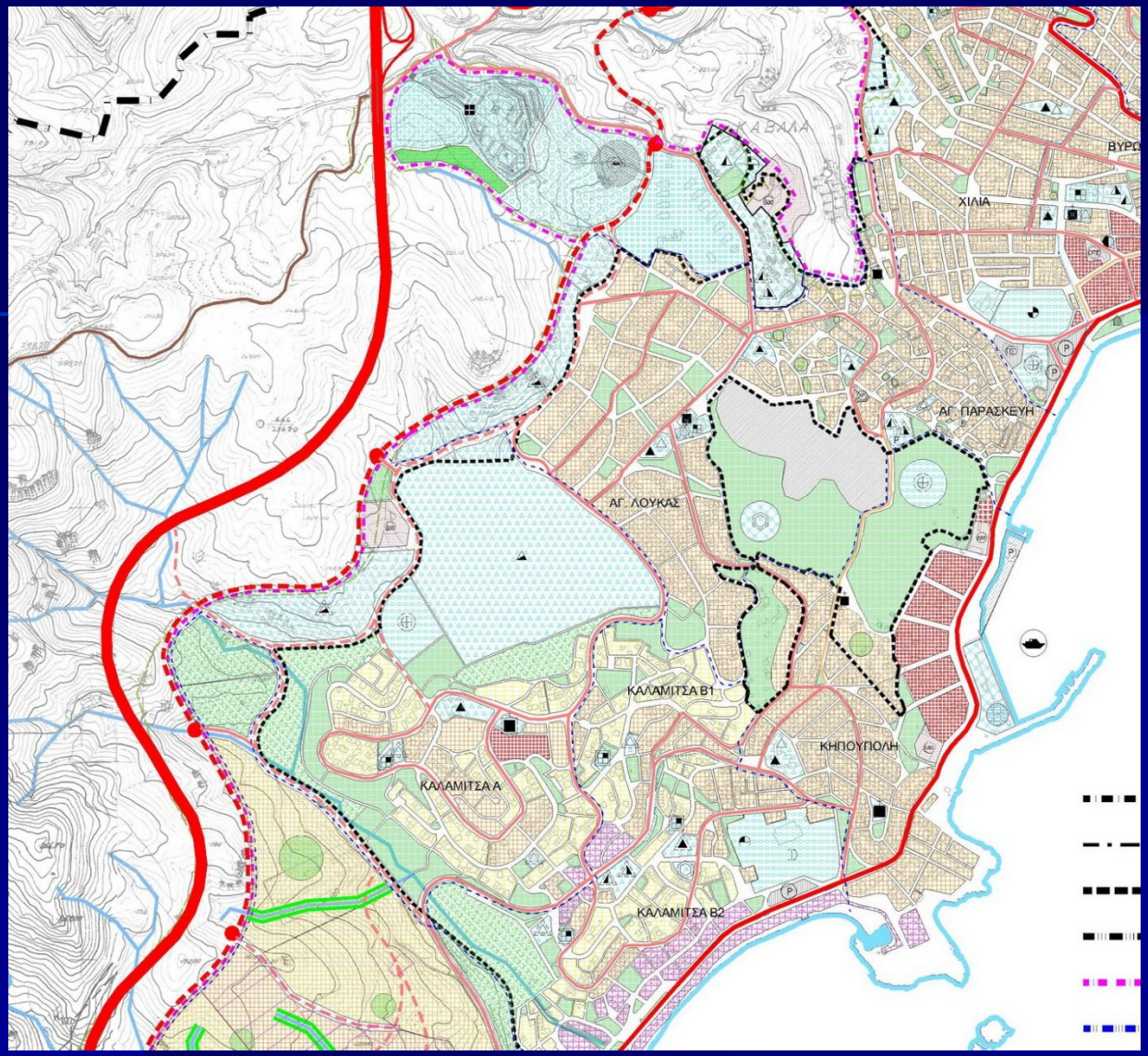

Απόσπασμα από το ΓΠΣ Καβάλας:
η τράπεζα γης για την επέκταση του Τ.Ε.Ι.
(πηγή: Λαλένης-Βαφειάδου 2008)

Στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της Καβάλας (2008), το ζήτημα της υψηλής χωρικής συγκέντρωσης προβλέπεται να λυθεί με επέκταση του campus του Τ.Ε.Ι. Καβάλας σε όμορη περιοχή.

Προς αυτή τη κατεύθυνση θα συμβάλλει και η δημιουργία δεύτερου κόμβου πρόσβασης του από την περιμετρική οδό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Βρισκόμαστε ήδη σε νέους δρόμους;

- Η δημιουργία αυτόνομων πανεπιστημιουπόλεων στις παρυφές ή και σε απόσταση από τις πόλεις και το πανεπιστήμιο-δίκτυο ή πανεπιστήμιο της διασποράς των τελευταίων δεκαετιών αποδυναμώνει το «κλασικό» χωρικό μοντέλο της πανεπιστημιούπολης των μεσοπολεμικών δεκαετιών και η κριτική του δείχνει ότι βρισκόμαστε ήδη σε νέους «δρόμους».

Οι «πράσινες» πανεπιστημιουπόλεις (Greenfield Campus), με έμφαση στην ανάπτυξη εφαρμογών οικολογικού περιεχομένου στην ίδια τη δομή και λειτουργία του πανεπιστημίου (Delft, Ζυρίχη).

- Οι «αστικές» πανεπιστημιουπόλεις (Inner City Campus), που βρίσκονται σε κεντρικές θέσεις του αστικού ιστού μεγαλουπόλεων, και η λειτουργία τους εντάσσεται στις αστικές λειτουργίες της πόλης και στον σχεδιασμό τους (Κωνσταντινούπολη, MIT-Βοστώνη,Θεσσαλονίκη).

Virtual campus

Καθώς η γνώση παγκοσμιοποιείται, υποχρεωτικά αποχωρικοποιείται, ξεφεύγει, δηλαδή, από τις δεσμεύσεις του γεωγραφικού χώρου. Έτσι, βρίσκεται σε μια διαρκή κίνηση μέσα στις πληροφοριακές ροές, που διασχίζοντας τον κόσμο συρρικνώνουν και συμπιέζουν το χώρο και το χρόνο (Castells, 1996).

Βέβαια, δεν μπορεί να μην αναγνωρισθεί το γεγονός ότι η πληροφοριακή αυτή κινητικότητα σε ειδικές περιπτώσεις έχει θετικό κι ευεργετικό χαρακτήρα (απομακρυσμένες περιοχές, άτομα με ειδικές ανάγκες κ.λπ.).

Στο ερώτημα όμως εάν αυτό το virtual campus επηρεάζει τα χωρικά χαρακτηριστικά των συμβατικών πανεπιστημιακών πόλων η απάντηση δεν είναι ακόμη εύκολο να διαμορφωθεί.

Τελικά…..

Το ζήτημα της υπεροχής του αυτόνομου πανεπιστημιακού πόλου (campus) σε σχέση μ’ έναν οργανισμό που διαχέεται στην πόλη ή το αντίστροφο δεν έχει βρει μια τελική θεωρητική υποστήριξη

Πάντως από την cite culturelle του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στην λογική των «νησίδων» του ρυθμιστικού σχεδίου της Ξάνθης και από την πολυκεντρική οργάνωση της πανεπιστημιούπολης του Βόλου, στο διάσπαρτο στο αρχιπέλαγος Πανεπιστήμιο του Αιγαίου διανύθηκε ήδη μακρύς δρόμος.

Το ιδεολόγημα ότι οι πανεπιστημιουπόλεις (όρος που επιμένει ακόμη και σήμερα εκσυγχρονισμένος ως: university complex) αποτελούν μια οντότητα αυτοδύναμη και αυτάρκη με το δικό της τελετουργικό και ιεραρχήσεις, μια άλλη αυτόνομη, ιδεατή «πόλη» δίπλα, ή στην άκρη της «πραγματικής» πόλης, δέχεται σήμερα κριτική αμφισβήτηση.

διάχυση ή περιχαράκωση ή… a new university and a new town;

Άραγε σήμερα που η διαδικτυοκεντρική γνώση έχει ξεπεράσει χωρικά όρια και φραγμούς ήλθε η ώρα να διαχυθούν οι ελληνικές πανεπιστημιουπόλεις στους αστικούς ιστούς των πόλεων που τις φιλοξενούν ή να περιχαρακωθούν ακόμη περισσότερο στα όρια μια εύκολα αντιληπτής «οντότητας»;

Αν εύκολες απαντήσεις δεν μπορούμε να δώσουμε, μπορούμε τουλάχιστον να προτείνουμε μια «τρίτη» τυπολογία απέναντι στις δύο ήδη πολυσυζητημένες

Επιλεκτικές χωρικές συγκεντρώσεις (clusters)

Clusters εταιρειών υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας

-Clusters χωρων πολιτισμού και αναψυχής

A new university and a new town.

- Έναν «τρίτο δρόμο», που αρχίζει στις μέρες μας να προβάλλεται στη διεθνή βιβλιογραφία και θα μπορούσε να συνοψισθεί στη φράση: a new university and a new town. Πρόκειται για τον ταυτόχρονο σχεδιασμό ενός campus σε σχέση με μια περιβάλλουσα οικιστική ενότητα. Ως παράδειγμα θα μπορούσε να αναφερθεί το πανεπιστήμιο Louvain–la Neuve, όπου σε έκταση 650 Ha, σχεδιάστηκαν ταυτόχρονα ένα νέο πανεπιστήμιο και μια νέα πόλη (Brockliss, 2000, 169).

Τεχνολογικά Πάρκα

CLUSTERS ΚΑΙΝΟΤΟΜΊΑΣ

- Οτεχνολογικά ανεπτυγμένες εφαρμογές και στην καινοτομία (Βερολίνο, Espoo).ι «τεχνοπόλεις» (Hightech campus), με έμφαση στον τεχνικό χαρακτήρα της λειτουργίας τους και ιδιαίτερα στις

- Ο «συνεταιριστικός» τύπος πανεπιστημιουπόλεων (Corporate Campus). Ο σχεδιασμός τους αναπλάθει το αστικό περιβάλλον, κυρίως με την δημιουργία κοινωφελών χώρων, όπου καλούνται και ενθαρρύνονται να τους χρησιμοποιούν όχι μόνο οι έχοντες σχέση με το πανεπιστήμιο, αλλά και το ευρύ κοινό της πόλης (Βασιλεία, Vitra Campus - Ελβετία).

Corporate Campus **Basel**
Vitra Campus in Weil am Rhein

Τεχνολογικό Πάρκο

Η έννοια του Τεχνολογικου Πάρκου συναρτώμενη και με τις εκφράσεις Ερευνητικό Πάρκο, Επιστημονικό Πάρκο ή Τεχνόπολη πρωτοεμφανίστηκε στην δεκαετία του 1940 με την ενθάρυνση της επιχειρηματικότητας γύρω από τις εγκατατάστάσεις του πανεπιστημίου Stanford στην Καλφόρνια

22@ District Barcelona

198 εκτάρια

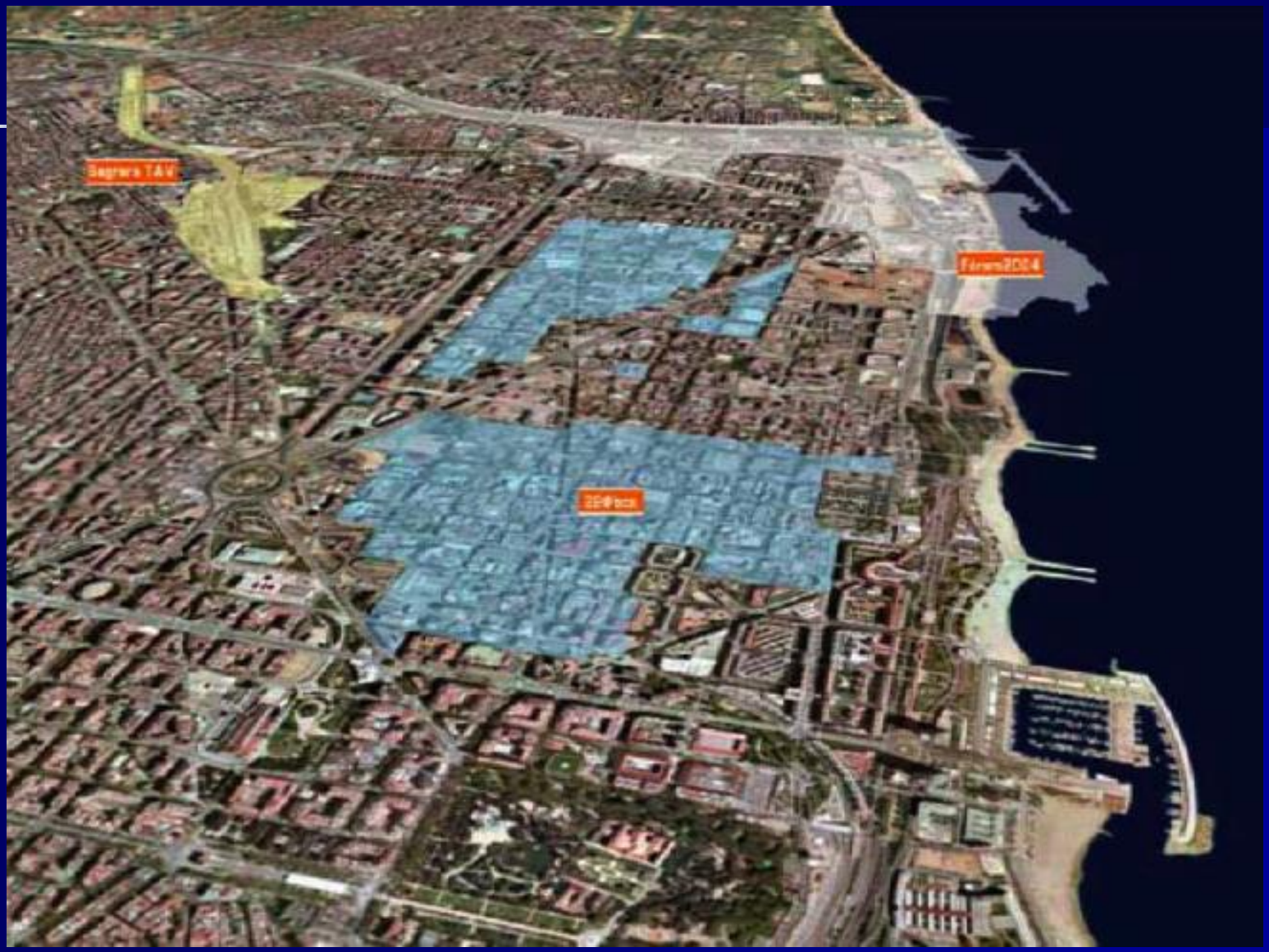

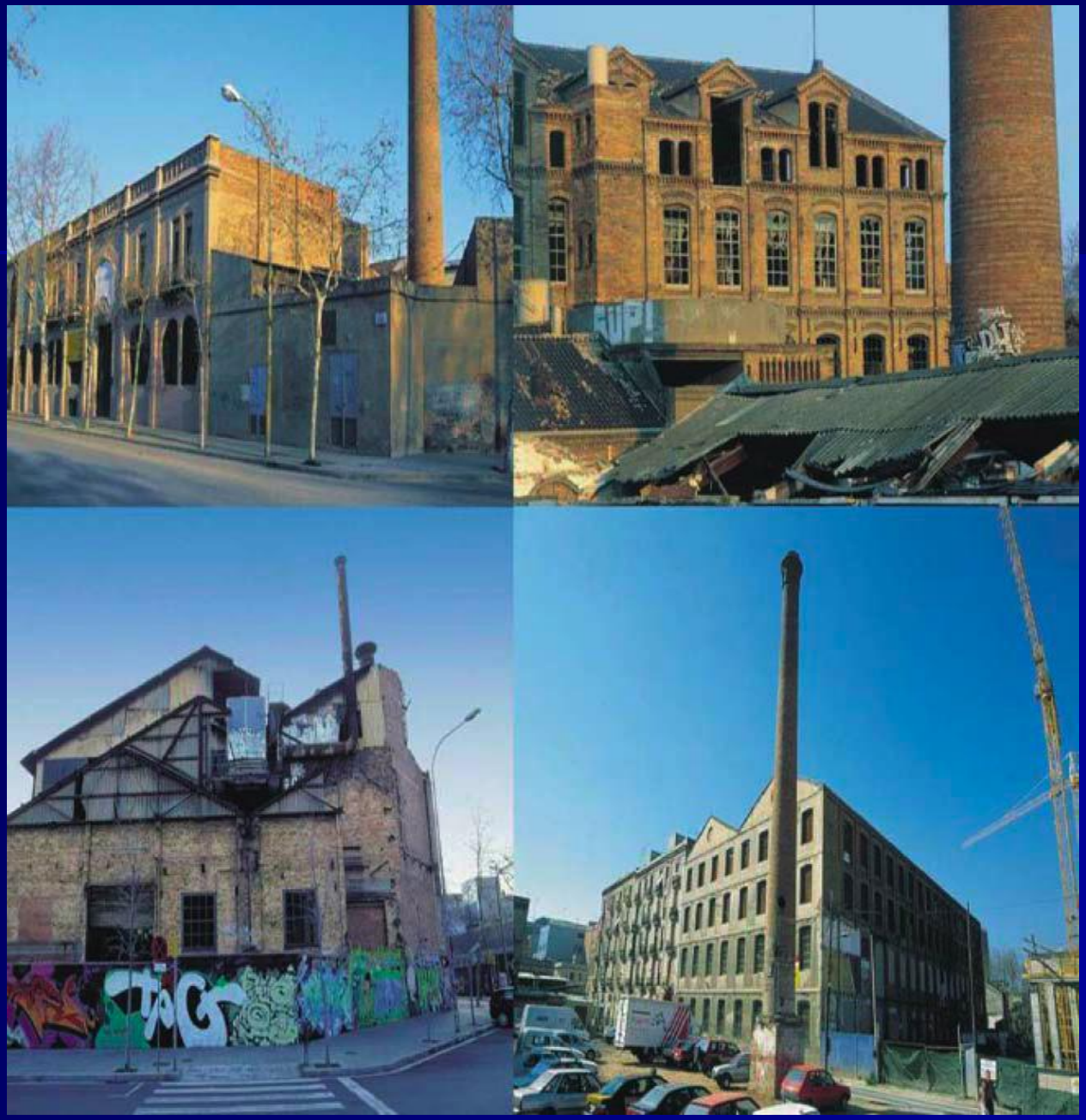

One North Masterplan, Network – Fabric – Buildings, Singapore,
Zaha Hadid Architects 2001-2003Fabric and network. This masterplan for a new mixed-used urban business district in Singapore was the first of a series of radical masterplans that led to the concept of parametric urbanism and then to the general concept of parametricism.

One North Σιγκαπούρη

Δημιουργούνται 3 υπο-ενότητες (subclusters):

α) Life Xchange ή Biopolis,

β) Central Xchange

γ) Vista Xchange

BIOPOLIS
@one-north

Τεχνολογικά Πάρκα στην Ελλάδα

- 1988: Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης
- 1993: Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης
- 2000: Τεχνολογικό Πάρκο Λαυρίου
- 2001: Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλίας
- 2003: Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου
- 2009: Τεχνολογικό Πάρκο Λεύκιππος Αττική

Innovation Zone of Thessaloniki

1 i4g - EUROCONSULTANTS
2 AMERICAN FARM SCHOOL
3 TECHNOPOLIS
4 CEDEFOP
5 INTERBALKAN MEDICAL CENTER
6 SIEMENS
7 TECHNOLOGY MUSEUM
8 CERTH

Thessaloniki
Panorama
Thermi
Thessaloniki
Halkidiki
MAKEDONIA Airport

Θεματικά πάρκα αναψυχής

- Disneyland Αμερική
- Legoland Αγγλία
- Effeling Ολλανδία
- Europa Park Γερμανία
- Asterix Park Γαλλία